

ERDÉLYI MAGYARÁG

Felolvas szerkesztő:

Zágoni Dezső

Független politikai napilap, megjelenik minden reggel.
Szerkeszt. órák: délt. 6-11 Szerkesztőség és kiadóhivatal
Oradea (Nagyvárad), A. Iancu (Kossuth-u.) 10. Telefon: 380.

Ara 1 lej

II. évfolyam 176 sz.

Hétfő

1933 Junius 26

9

Ausztria tagadja, Magyarország cáfolja a monarchia ujjaéledésének hírért, de

Valami készül

Olaszország a kisantant diplomáciai sakkhuzásának tartja az osztrák-magyar monarchia restaurálásának hírért, de hozzáteszi, hogy könnyen valósággá válhat. -- Anglia is támogatná a restaurálás valóraválását

Titulescu tiltakozik a restauráció ellen

Alhir — moniják az osztrákok. Alhir — mondják a magyarok és egyszerre kétségbeesetten cáfol mindenki. Az osztrák-magyar monarchia előkészítésének terve tovább kavarg és a sok ellenérv és ellenvélemény közt már teljesen eltűnt az igazság. A politikusoknak és a diplomátáknak sikerült megbolondítani a közvéleményt és most már senki sem tud semmit. De ez a nagy kapkodás ez a zavart takargatás nem vezet félre senkit és most még határozottabban meg lehet állapítani hogy a közeli napok valamit takargatnak.

Anglia a restaurálás mellett

London, jun. 24.

A „Reuter“ iroda foglalkozik az osztrák-magyar monarchia kérdésével és nagyon érdekes beállításban tárgyalja a dolgokat. Leszögezi, hogy Ausztria négy megoldás között választhat.

1. Az Anschluss (Ausztriának Németországhoz csatlakozása), amelynek a lehetőségei sokkal távolabbiak, mint két évvel ezelőtt voltak.

2. Az önellátásra való berendezkedés, amely igen hosszadalmas és bizonytalan folyamat.

3. A Dunavölgy államainak a szövetsége. (Kisantant, Ausztria és Magyarország), amelyet Anglia támogatna és Németország támadna.

4. Végül a restauráció (a Habsburg-ház osztrák-magyar uralmának a visszaállítása), amit Anglia támogatna. Franciaország ugyancsak pártolná ezt a megoldást, mert ennek megvalósítása halálos dőfést jelentene az Anschlusra. Éppugy Mussolini is föllélegzene a restauráció megvalósulásakor. A kisantant viszont fenyegetőzne és mozgósítana miatta, de végül is engedményekkel hozzájárulna.

**AUSZTRIA TOVABB HARCOL
A NEMZETI SZOCIALISTÁK
ELLEN**

Bécs, jun. 24.

Dolfuss tovább folytatja irtó harcát a nácik ellen. Kitzkühelben a téli sportjával híres üdülőhelyen letartóztatták Reisch Ferenc nemzeti szocialista polgármestert. A polgármestert beidézték s a rendőrkapitányság négyheti fogságra és 1000 schilling pénzbüntetésre ítélték. A súlyos ítélet oka az, hogy Reisch elítélően nyilatkozott a jelenlegi osztrák kormányról.

Nagyon érdekes a bécsi postaigazgató-ság jelentése a rendőrfőnökségre, melyben bejelentették, hogy a levélszekrények ellen vitriolos merényletet követnek el. Sósavas

oldattal telített fiólláka dobnak be a szekrényekbe a leveleket és levelezőlapokat megsemmisítik.

A bejelentésre detektívek figyelték a szekrényeket és sikerült is két suhancot elfogni, amint a fióllákat bedobták. Mindkettő a náci S.S. osztagok tagja.

**A „GORNALÉ D'ITALIA“ SZERINT
KISANTANT MŰVELÉTI
RŐL VAN SZÓ**

Róma, jun. 24.

Giornale d'Italia foglalkozva a Magyar-

Titulescu tiltakozik a restauráció ellen

Bukarest, jun. 24.

A „Dimineata“ értesítése szerint a kormány felhatalmazta Titulescu Miklós külügyminisztert, hogy Benessel és Jeftics-csel együtt tiltakozzon a Mussolini-féle restaurációs tervek ellen.

Mit ír a londoni Times?

London, jun. 24.

A „Times“ tegnapi száma érdekes vezércikket közöl, mely visszatükrözi az angol véleményét.

A lap megállapítja, hogy Közép-Európ helyzete súlyosbodott. A legújabb tervet a helyzet megmentésére Duce terjesztette elő, aki mindenáron talpra akarja állítani Ausztriát és Magyarországot. A két ország

egyesítését ajánlja, bár az nem derül ki: közös, vagy külön uralkodó jogára alatt. A kisantant élénk tiltakozását váltotta ki ez az elgondolás, annál is inkább, mert a kisantant Mussolinit nem tekinti a kisantant barátjának.

Az újabb időben Mussolini erőteljes személyes politikát űz és egy osztrák-magyar egyesüléssel Németországnak az Adria felé való terjeszkedésének óhajt gátat vetni.

Simon tárgyal Litvinovval

Az angol kormány az orosz-angol feszült viszony enyhítésére törekszik

London, jun. 24.

Az angol kormány megtette az első lépést az angol-orosz feszültség enyhítésére. Sir John Simon külügyminiszter megbeszélésre hívta meg Litvinov orosz külügyi nép-

biztost. A találkozón a kiszivárgott hírek szerint szó esik az orosz áruk behozatali tilalmának felfüggesztéséről és az elítélt angol mérnökök szabadon bocsátásáról is.

Ma nap

„Elvesszük a gyerekeket“

Csodálatos, hogy amíg a világsajtó a legélesebben pro és contra foglalkozott Gömbös berlini utjával, addig alig egy pár sort szenteltek az erfurti ünnepeknek. Pedig talán ezen az ünnepélyen nagyobb fontosságú és horderejű szavak hangzottak el, mint a párnás ajtók mögött.

Hitler ezen a felvonuláson nagy beszédet mondott. Többek közt a következőket mondta:

„Ugy fogjuk nevelni ifjúságunkat, hogy olyan legyen, amilyennek utóbb majd látni akarjuk. Ha a mi nemzedékünkben csak előregedett emberek élnek, kik azt hiszik, hogy nem tudnak változtatni mentalitásukon akkor el fogjuk venni tőlük a gyerekeket, hogy olyan ifjakká neveljük őket, akikre a német népnek szüksége van...”

„El fogjuk venni tőlük a gyerekeket“ Hitler beszédének ez a gerince. Félreérthetetlenül arra céloz, hogy a jövőt maguknak a nemzetiszocialistáknak akarja biztosítani s ezért nyúl a legféltettebbhez, a gyermekekhez.

Van ebben a hitleri elgondolásban valami nagy valami szent, valami krisztusi. Azonban...

S erről az azonbanról kell egy-két szót elmondani.

A gyermek a jövő. S akié a gyermek, azé lesz a jövő is. Hitler ezt jól tudja s ha kell erőszakkal nyúl ehhez a jövőhöz. Ezt tette Mussolini is. Azonban, amíg a Duce elgondolását az izzó hazaszeretett vezette, addig Hitler az érzések legalacsonyabbja, a habzó gyűlölet dirigálja. Elpusztítani mindent, ami nem nemzetiszocialista. Elpusztítani a kis, ártatlan gyermeki lelket is és erőszakkal belenevelni ebbe a fehér lélekbe a sárga gyűlöletet, a tajtékzó dühöt. Fenevaddá tenni az embert. Ez a hitleri elgondolás. És ezért kellett volna a világnak felfigyelni az erfurti gyűlésre, ahol százazrek intettek „heilt“ a Führernek. Mert, aki a gyermekbe a gyűlöletet neveli, az megérdemli, hogy a világ meggyűlölje. Ezt érdemli meg Hitler is.

Vége a pünkösdi királyságnak

Csak magyar tud így végezni magával. A dölyfös, a vastagnyaku, kuruckodó magyar csikós. Ugy, ahogy most a szegedi „pünkösdi király“ is csinálta.

Még pünkösdkor ő volt Szeged büszkesége. Száz és száz lovas közül ő lett az első. Kihuzta magát még utóljára a lovon. Odalovagolt domboru mellé a zsüri elé, amely a fejébe nyomta a tölgkoszorút és ezrek és ezrek éljenzése közben ellovagolt haza.

Otthon aztán összeomlott benne minden, hír, dicsőség és minden. Otthon köhintett egyet, kettőt, aztán mind süröbben s a patyolat ingre kibuggyant egy csepp piros vér. Magyar betegségben szenvedett a pünkösdi király. Ahogy Szeged felé mondják: „heptikában“.

A legény, amíg nem volt „király“ birta a betegséget, de aztán, hogy pünkösdi király lett, nem bírta tovább. A király nem lehet beteg, inkább meghal. Ezt gondolta a szegedi csikós is. Felült lovára. Arra, amelyiken királlyá lovagolt be a célba. Pányvát akasztott a nyakába. A másik végét oda kötötte a fához s aztán sarkantyuba fogta lovát. A ló megugrott s egyszerre a „király“ ott feküdt a kötél másik végén összetört nyakcsigolyával.

Stilszerűség, vakmerőség volt a halálában is. Ugy gondolta szegény „király“, hogy neki ha már király lett, nem szabad közönséges halandó módjára meghalni.

És meghalt úgy, hogy hosszú ideig beszélnek még ezután is róla.

A fogházból

Éhségstrájkoló kommunistanőket szállítottak a nagyváradai kórházba

Nagyvárad, június 24.

Május 1-én, mint emlékeztetés tüntetést rendeztek a nagyváradai ifjúságok a Széles uccán. A tüntetésekkel kapcsolatban Niculescu vizsgálóbíró 14 ifjúságot őrizetbe vett, míg a törvényszék három közülük szabadlábra helyezte.

Az első 30 napi vizsgálati fogság tegnap járt le és a törvényszék negyedik székfoglalójának Popescu-Filip-Petrus tanácsa az ügyészre fogházba ment és ott tartották meg a vádtanácsi tárgyalást.

A törvényszék Waldmann Jenő, Szebeni Péter, Steinmetz József, Szénási Gyula, Perl Salamon, Roth László, Vankos József, Singer Klára, Friedmann Sámuelné, Schützberger Magda és Schützberger Ilonka ellen elrendelte az újabb 30 napos vizsgálati fogsá-

got.

A foglyok közül Singer Klára és Schützberger Magda és Friedmann Sámuelné 12 nap óta éhségstrájkban vannak és legyöngült állapotukra való tekintettel Berariu dr elrendelte a kórházba való szállításukat.

A három éhségstrájkoló nőt pénteken este 11 órakor mentők szállították be a köz kórházba.

A férfiak közül egy sem éhségstrájkol. Dr Berariu törvényszéki orvos kijelentése szerint az éhségstrájkoló kommunistanőgyöngyök állapota nem ad ugyan aggodalomrt okot, mivel azonban nőkről van szó, akik most először éhségstrájkolnak, szervezetük legyöngült és ezért utalta kórházba őket.

Magyarvirtus

Paripáján lovagolt halálba a szegedi „pünkösdi király“

Szeged, jun. 24.

Sári István felsőcsorvai gazda, aki a pünkösdi löversenyen első díjat nyert lovával, gyógyíthatatlan betegsége miatt öngyilkosságra szánta el magát. Megnyergelte hátslovát, pányvát vett magához és kilovagolt a csorvai erdőbe, ahol egy hatalmas fa alatt megállott, a pányva egyik végét

felhajította egy faágra, majd hurkot kötött nyakába és megcsarkantyuza lovát. Az ijedt állat kiugrott alóla. Sári pedig függve maradt az ágon. Az erős rántás nyakcsigolyáját törte és azonnal meghalt. Holttestét csak később fedezék fel. Nyomára a közelében legelésző lova vezette az embereket.

Ágyulövés a Dnyeszter-partján

Az orosz parton gyakorlatoztak a katonák és az ágyugolyók átjöttek a román parton

Tighina, jun. 24.

Az elmúlt éjszaka a Dnyeszter partján több ágyulövés hallatszott és az ágyugolyók egészen a román partig jutottak el

és az egyik román grancsár-patrull csak az utolsó pillanatban tudott elugrani az ágyugolyók elől. Ugy hiszik, hogy a szovjetkatonaság a Dnyeszter partján gyakorlatozott.

Megint forrong Spanyolország

Felrobbant egy katonai lőszerraktár Sevillában

Két halott, sok sebesült

Madrid, jun. 24.

Sevillában az éjszaka folyamán egyik katonai lőszerraktár felrobbant. Két halott-

ja és számos sebesültje van a robbanásnak. Valószínűnek tartják hogy ellenforradalmi merénylettel kell számolni.

Nagyarányu kém szervezetet leplezték le Jugoszláviában

A kémek mind volt osztrák-magyar hadseregbeli tisztek

Belgrád, jun. 24.

Jugoszláviában nagyarányu kém szervezetnek jöttek nyomára, melybe számos volt osztrák-magyar tiszt van belekeverve. A rendőrség először Cservenka Frigyes nyugalmazott őrnagyot tartóztatta le, akinek lakásán házkutatás tartottak. A házkutatás során súlyos terhelő adatok kerültek a rendőrség kezére, amelyek sulya alatt Cservenka

beismerő vallomást tett. A volt őrnagy megnevezte tette társait is. A rendőrség az őrnagy vallomása alapján letartóztatta Rawnacher Oszkárt és Pault, Velikonja Antal nyugdíjast és Velebir István ortopéd-cépezőt. A letartóztatottak valamennyien az osztrák magyar hadseregben szolgáltak kapitányi és őrnagyi rangban.

vadon leánya

— Nem betegek ezek — felelt Halfiz. —
A rettegés teszi ilyenné őket. A megfethe-
tetlen rémek.

A leány megfordult és bement sátrába.
Kinyitotta a ládát, leves-konzervet vett ki be-
lőle és visszatérve a tűzhöz, egyik szakácsára
bízta az elkészítést. Gépiesen adta meg az
utasításokat. Aztán visszatért sátrába és tel-
jesen megőrten roskadt az ágyára.

Elnézte a kezét, amely csüggedten kul-
csolódott össze az ölében, mintha reményé-
nek utolsó szikrája is kialudt volna. Isten
tudja micsoda kételyek és aggodalmak vonul-
tak át a lelkén! Ugy rémlett, hogy néha va-
lami értelmét meghaladó, sürgető talányon
emésztődik, biztos, világos nyitját keresve,
de a talány megoldhatatlan marad. Ugy tet-
szett, hogy amiatt emésztődik, amit kötelessé-
gének tart és görcsösen fohászkodik magá-
ban, hogy vezérsugárra, vagy lámogatásra
találjon. Ugy tetstett, hogy belátta már ment-
heletlen testi-lelki kimerültségét és meghalt
benne a remény, hogy valaha is befejezhesse
oly bátran kezdett feladatát.

Cigaretta gyújtott és idegesen szívtá.
Felkelt és kiment. Az erdő homálya már sűrű-
södött a késő délutánnal. A tábor még kiet-
lenebbnek hatott a szokottnál. Csak az a tűz
égett, amely körül a betegek feküdtek és a füst
keskeny, szürke, egyenes fonálban szállt föl
a levél-menyezetre. Ugy tetstett, mintha az
óriás fasudarak lassanként, némán, félelme-
tesen egyre beljebb nyomulnának a táborba,
és a lombjuk, ágaik összefognának, hogy ki-
rekesszék az utolsó napsugarakat is.

Nemsokára leereszkedik az éj... minden
borzalmával, feneketlen sötétjével, örök neszei-
vel, méla permetegjével és elhozza lelkébe
a teljes támasztalanság érzését, hogy valami
láthatatlan, de mégis állandóan résen álló
veszély ólálkodik körülötte.

Am azért mégis ráderült arcára a kény-
szeredett mosoly, amint Dyke sátra felé vitte
a levest, — az a mosoly, aminek remény-
és bizalmat kellett hazudnia. De, amikor félre-
tolta a bejárat ponyváját, a mosoly eltűnt.
Megint felhangzott a dobpergés a rengeteg-
ben, — ezúttal hangosabban és fenyegetőb-
ben...

Jeanne gyorsan bement a sátorba, mint
ha abban reménykednék, hogy tevése-vevése
majd halhatatlanná teszi a külső ádáz zajt
Dyke már meghallotta. Ujabb kétségbesett
erőfeszítést tett, hogy feikeljen. Nyomban
visszahanyatlott, gyöngeségét átkozva, de
semmi jelét se mutatta valódi belső riadal-
mának.

— Dobszó! — mondta. — Akkor hát itt
vannak még.

— Azt hiszem, ez nem szokatlan —
szólt a leány.

— Folyvást dobolnak. Halfiz és a ka-
tonái örökönek. Itt a leves, meggyujtom a
lámpát.

Lámpát gyújtott és Dyke megpillantot-
ta a leány arcát.

— Az istenért, üljön le — mondta. —
Elájul, ha nem ül le... Üljön le! Ha nem...
rögtön felkelek. Nézze csak, beszéljünk őszin-
tén. En sokkalta erősebb vagyok. Megeszem
ezt a levest, ha ezzel örömet okozok Önnek.
De mondni akart valamit... Szóljon!

A leány sohajtott és kibámult a sátor
ajtáján. A dobok megint megszólaltak. Ek-
kor hirtelen megfordult és a férfi megérezte
a hangján, hogy a leány végre tartózkodásá-
nak határára ért:

— Szeretnék beszélni — mondta — be-
kérem, egye meg a levest. Aztán vegyen or-
vosságot is. Vegye be a tablettákat.

Dyke keserűen mosolygott:

— Megmondta Recco, hogy mik ezek?

— Nem. A gyógykezeléshez tartoznak,
azt hiszem, valami ellenmérég ez arra, amit
befecskendezett. Miért kérde!

Folyt. köv.)

Hogy képzelel el egy bukaresti lap a Balkán válogatott csapatot

Bukarest, június 24.

Az egyik bukaresti lap érdekes össze-
állítás közöl. A lap szerint a Balkán-kupa
mérkőzéseken mutatott formák alapján a
következő csapat képviselhetné a Balkán or-
szágokat:

Ribas (Görögország), Vogl és Albu (Ro-
mánia), Mustaloff (Bulgária), Raici és Gay-
er (Jugoszlávia), Lakatos (Románia) Tir-
manici (Jugoszlávia), Kovács (Románia),
vagy Zsifkovici (Jugoszlávia), Rodnia (Ju-
goszlávia), Bodola és Dobay (Románia).

A váradi Egyetértés nemzet- közi mérkőzéseket rendez

Nagyvárad, június 24.

Nagyvárad egyik legrégibb csapata az
Egyetértés legutóbbi vezetőségi ülésén elha-
tározta, hogy nem huzódik meg a kis egye-
sületek között, hanem hétről-hétre meccset
rendez. Eppen ezért szombaton, július 1-én

a Gyulai Torna Egylet kitűnő csapatát fo-
gadja vendégül. A legközelebbi program a
szolnoki MÁV csapata s a debreceni VSC.
jóképességű együtetse. Alila-fehérek si-
keres szereplés után revansra óhajtanak
menn.

Kitűnő atlétikai eredmények a berlini SSC nemzetközi versenyén

Berlin, június 24.

A berlini SSC nemzetközi versenyen fel-
tűnően jó eredményt ért el három atléta
is a súlydobásban, amelyet Silvert 15 mé-
ter 89 cm. szenzációs eredménnyel nyert
meg, a másodiknak helyezett Vogl (Wüns-
dorf) 15 m. 82 cm. eredményt ért el, sőt a

harmadiknak helyezett Reymond (Wünsdorf)
is 15 m-en felül dobott, mert eredménye 15
m. 04 cm volt. A diszkoszvetést Sievert nyer-
te 46 m. 73 cm, a gerelydobást Stöck 65 m.
58 cm. eredménnyel, míg a finn Suksi 61 m.
96 cm-t dobott.

A Budai 11. könnyen verte a nagybányei Phönixet, de csak nehezen birkózott meg a dési Somessel

Nagybánya, június 24.

A Romániában turázó Budai 11 csapata
a nagybányai P hönix ellen szerdán megtar-
tott mérkőzésen 4:0 (2:0) arányban győ-
zött.

Désen igen nagyszámú közönség jelen-
létében folyt le a Budai 11 meccse a Somes

csapatával. A mérkőzést 5:3 arányban a bu-
dapesti csapat nyerte meg. Az első félidőben
2:1 arányban vezetett a Somes. A Budai 11
az első félidőben 11-esből nyerte el az első
gólját. A második félidőben a Budai 11 elő-
ször megszerezte a kiegyenlítést, majd Buch-
mann két góljával, megszerezte a győzelmet.

Pályát avat Belényesen az Olympia

Belényes június 24.

Abból az alkalomból, hogy a belényesi Olim-
pia sportegyesület pályát avat, felkerestük
az egyesület szimpatikus ügyvezető elnökét:
Kun Mátyást, aki a következőket mondotta:

— Belényesen mindezekig azért nem tu-
dott igazi sportélet kifejlődni, mert nem
volt pálya. Hosszas s talán mondhatnám azt
ie, hősies küzdelem után, amelyben a Quai,
János, Ritiu Sándor polgármesterek és dr
Killner Béla, az Olympia elnöke vettek részt
végre sikerült elérnem azt, hogy

ma már a város legszebb helyén, ker-
tessel körülvett, gyönyörű pályánk van
s hiszem, hogy ez a kezdet elvisz bennünket
oda, hogy nem sok idő múlva, Belényes Bi-
harmegye egyik legkomolyabb sportvárosa
lesz.

Elmondta Kun Mátyás, hogy nagyon hi-
sz a fejlődést, mert a vezetőség garancia
erre. Az Olympia vezetősége különben az
alábbi:

Diszelnök: Dr Pop Cornél, elnök dr Kill-
ner Béla, alelnökök: dr Quai János, Ritiu
Sándor polgármesterek, Antal Sándor és Re-
hon József, ü. v. elnök Kun Mátyás, ellenőr
Jonita György és Dobro Romulus, intéző
Belényesi László, titkár Klein Mária, pénz-
tárnok Cuc Zsigmond.

Beszélt Kun Mátyás arról is, hogy a
közönségtől vár sokat, mert — bár nehezek
a mai viszonyok — azonban a belényesi kö-
zönség eddig is nagy megértést tanúsított
a sport iránt. A pálya tökéletesítéséhez a be-
folyt összeg még nagyon kevés, azonban hi-
sz Kun Mátyás ü. v. elnök, hogy még meg-
értőbb és még áldozatkészebb lesz a belénye-
si publikum s akkor valóban igen szép sport
eredményt remél.

Ma, vasárnap különben pályavavató mér-
kőzésen a NAC csikókat fogadja az Olympia
s belényesi sportközönség szép mérkőzésben
gyönyörködhetik.

Az új konverziós törvény végrehajtási utasítása

9

20. szakasz. Az ezen fejezetben jelzett mezőgazdasági adósok is igénybevehetik a győnfelajánlási eljárást, amelyet a törvény 9. szakaszában nyújtott kedvezményektől eltekintve.

III. RÉSZ

A VIDÉKI BIRTOKOSOK FIZETÉSEI

21. szakasz. A jelen végrehajtási utasítás 3. szakaszában jelzett vidéki adósok, ha személyi adósságaik összege meghaladja az egyévi megadózható bruttó jövedelmüket, igénybe vehetik a törvény által nyújtott kedvezményeket és pedig:

Elsősorban részesülnek egy 6 hónapos moratoriumban 1933 április 14-től kezdődőleg.

Ezen időközben is megállapodás szerinti kamat számíttatik a kamatellenes törvény által előírt redukciónál. A kamat a következő bekezdésben előírt fizetési ajánlat keltével tőkésítettik.

Ezen moratorium lejártá után az adósok nem hajthatók végre, ha felajánlják, hogy tartozásukat öt egyenlő évi részletben megfizetik, minden év december 1-én teljesítendő fizetéssel és a Banca Nationala kamatlábánál 2 százalékkal magasabb kamattal, mely kamat amortizációs uton fizetendő az öt évi törlesztés alatt.

A fenti feltételek szerinti fizetési ajánlat bármikor tehető, az első végrehajtásig, melyről az adós tudomást vett, legkésőbb azonban az első részlet esedékességéig, vagyis 1933 december 1-ig.

Az ezen részben jelzett adósok éppúgy igénybe vehetik a vagyonfelajánlási eljárást ugyan olyan feltételek mellett, mint a többi adósok.

IV. RÉSZ.

A VÁRADI TULAJDONOSOK ADÓSSÁGAINAK RENDEZÉSE

22. szakasz. A jelen végrehajtási utasítás 4. szakaszában jelzett városi adósok, ha ingatlanokkal biztosított tartozásaik, amelyek 1931 december 18. előtt vettek fel meghaladják az adóbevételek szerint megállapított egyévi jövedelmük összegét csakis ezen adósságaikra nézve részesülnek a törvény kedvezményeiben a következőképpen:

Elsősorban egy 6 hónapos moratoriumban részesülnek 1933. április 14-től kezdődőleg az előbbi szakasz feltételei szerint.

Ezen moratorium lejártá után nem vezethető végrehajtás ingatlan és ingó vagyonukra, ha felajánlják tartozásuk 3 egyenlő évi részletben való megfizetését, december 1-én fizetendő részletekkel, a Banca Nationala kamatlábánál 2 százalékkal magasabb kamattal, amely a 3 évi törlesztéssel együlti amortizálható.

Az előbbi szakasz 4. és 5. bekezdésében foglalt intézkedések ebben az esetben is alkalmazhatók.

23. szakasz. A fenti intézkedéseken kívül azon városi ingatlan tulajdonosok, akik:

1. Évi megadózható házbérlőjüvé nem nagyobb Bukarestben 100 ezer lejnél más városokban 80 ezer lejnél és a városi községekben 40 ezer lejnél.

2. Ezen ingatlanokat 1923 január 1. után, de 1931 december 18-ika előtt építették, vagy nyerték el.

3. Ezek az ingatlanok egész idő alatt lakásul szolgált és szolgál jelenleg is.

Az 1931 december 18-ika előtti és az ingatlan vásárlásából, építéséből, vagy annak alapos renoválásából eredő kiváltságos, vagy be nem kezelezett tartozásaikra nézve a következő előnyöket élvezik:

(Folytatjuk)

8 hónapi börtönre ítélték egy kolozsvári kommunista asztalosmestert

Kolozsvár, június 24.

A kolozsvári törvényszék gyorsított eljárás alapján, kommunista röpiratok terjesztése és szerkesztése miatt ítélte a vádlottak padjára Nagy József kolozsvári asztalosmestert, Nagyot ezelőtt két héttel tartóztatta le az ügyesség azért, mert — állítólag — a király személyét sértő államellenes röpiratokat találtak a lakásán.

A délelőtti tárgyaláson Nagy József az al védekezett, hogy nem vett részt sem

milyen államellenes gyűlésen és arról sem volt tudomása, hogy lakásán ilyen tartalmu röpcédulák vannak.

A vádlott vallomása után Colfescu ügyész tartotta meg vádbeszédét, melyben kéri a vádlott súlyos megbüntetését. — Majd dr. Giurgiu János védőbeszéde után a törvényszék kihirdeti az ítéletet, mely nyolchónapi börtönbüntetéssel és 2000 lej mellékbüntetéssel sújtja a vádlott asztalosmestert.

Idegen repülők Berlin felett

Hitlert és rendszerét becsmérlő röpcédulákat dobáltak le

Berlin, június 24.

Tegnap több hidegen repülőgép jelent meg an émet birodalom területe fölött és ott röpcédulákat a Hitler rezsim ténykedéseit becsmérelték és izgató felhívást intéztek a lakossághoz. A titokzatos repülőgépek, amelyeknek nemzetiségeket homály borítja, ez után eltávoztak. Az idegen repülőgépek megjelenése Németországban leirhatatlan izgalmat keltett. Ugy a sajtó, mint a rádióállomások elkeveredetten mutatnak rá, hogy a békeszerződések lógi rendőrségét tiltó határozata következtében, a német birodalomnak nem állott megfelelő eszköz rendelkezésére, hogy repülőket üldözőbe vehesse s hogy legalább származási helyüket megállapítsa.

Nem jó a medvével parolázni

Ugy megrázta a medve egy ember kezét, hogy eltörött

Lugos, június 24.

Tegnap érkezett a lugosi vasúti állomásra a Kludszky cirkusz ismét állatseregletével. — Az állatok a rácsok mögött voltak ugyan, de egy állatbarát, Lár Jánost tegnapgyári munkás így is megtalálta az alkalmát, hogy az elérkezettek üdvözlje. A rácsokat nyújtotta be kezét barátságos üdvözlés

re egy medve felé, a medve viszonzta az üdvözlést, kezét fogott Lár Jánossal. Sőt meg is rázta Lár János kezét még pedig olyan hevével, hogy Lár Jánosnak eltörött a karja a barátságos kézfogás alkalmával, Lár Jánost a kórházban ápolják a derék kézfogás után.

Nem lesz gabonamonopolium

A kormány havonta minimál a a buza árát

Bukarest, június 24.

Tegnap délután a kormány legfőbb gazdasági bizottsága Vaida Sándor miniszterelnöknek, mint kereskedelmi miniszternek elnökletével ülést tartott. Az egész ülést, amely négy és félóra hosszat tartott, a gabonamélték értékesítésének problémája töltötte ki.

Elsőnek Vaida Sándor szólalt fel, aki nagy vonásokban ismertette a gazdasági helyzetet és leszögezte, hogy a kormány minden tagja egyetért abban, hogy a gabonaméltéknek és főképpen a búzáknak várható

katasztrófális áresését elkerülendő, a kormány közbe kell lépnie. Ennek a közbelépésnek mindenáron meg kell történnie, még akkor is, ha az állam részéről új, jelentős anyagi áldozatokat követelne is s nem is vezetne a kívánt eredményekre.

Hosszas vita után a bizottság elvetette a gabonamonopolium tervét és elhatározta, a minimális áron való bevásárlást, amelynek céljából 700 millió lej tőkével külön pénztári létesítenek. A minimális árat havonta állapítják meg.

Adtál Uram esőt...

Agyonsújtott a villám két gazdálkodót egy biharmegyei községben

Nagyvárad, június 24.

A biharmegyei Békirálymező csendőrsége telefonon jelentette, hogy Slucuta Pomiliu 53 éves és Ilés Todor 48 éves gazdálkodókat halálra sújtotta a villám. A két

ség felett hatalmas vihar vonult át és a két gazda éppen a mezőn dolgozott. Az eső egy fa alá verte őket, ahová becsapott a villám és az két embert halálra sújtotta.

Hitler közelhozta egymáshoz a két ellenfelet

Orosz-lengyel gazdasági szerződés

Varsó, jun. 24.

A hitleri rezsim óta a Szovjet Unió teljesen elfordult Németországtól és a német export mérleg katasztrófális zuhanása is mutatja, hogy mennyire igyekszik Oroszország más kapcsolatokat keresni.

Az új orosz orientáció a lengyeleknek jelentett előnyt és a két ország hamar egymásra talált. Az orosz-lengyel gazdasági szerződést most kötik meg és a két ország közötti jóviszonyt mi sem jellemzi jobban, min az, hogy a május elseji moszkvai ünnepeken a lengyel követ is részt vett.

A legújabb értesülések szerint Varsóban most tárgyalnak a fakivitel rendezéséről. Beck külügyminiszter és Owsejowszky varsói orosz követ már megállapodást kötöttek és a szerződést is írásban fektették.

A lapok kedvező hangon írnak az egyezményről. Az „Express Poranny” megállapítja, hogy ez kedvező lépés az orosz-lengyel viszony kialakulásában.

A „Gazetta Polska” szerint nagyfontosságú a közeledés a két állam között s Lengyelország rá van utalva az orosz politikára.

Zeletzkyt

nem helyezték szabadlábra

Bukarest, jun. 24.

Meglepetésszerű ítéletet hozott a bukaresti hadbírószak tegnap délután. Min ismeretes, a kémkedéssel vádolt Zeletzky most kérte szabadonbocsátását s az ügy így került a hadbírószak elé. Az egész főváros felmentő ítéletet várt, azonban a hadbírószak további harminc napos vizsgálati fogságot rendelt el.

Ismét lezuhan Tecuciban egy Potez gép

Tecuci, jun. 24.

Megrendítő repülőkatasztrófáról adott hírt a Rador. Dragulinescu Gheorghe repülőfőhadnagy Tecuci fölött a Potez 15. sz. géppel lezuhan. A főhadnagyot csak most helyezték Buzából Tecuciba, ahová tegnap reggel meg is érkezett a géppel. A repülőter fölött gyakorlatozott, amikor gépe hirtelen megbillent és lezuhan egy hangárba. A hangár összetört, a repülőgép szintén és a benne ülő Dragulinescu főhadnagy súlyos sebesülést szenvedett. A főhadnagyot kórházba szállították, felépüléséhez nincs remény.

RADIOMŰSOR

VASÁRNAP

BUDAPEST. 9.15: Hírek. 10: Református Istentisztelet. 11: Egyházi népének es szentbeszéd. Utána: Hírek. Majd: a m. kir. Operaház zenekara. 2: Gramofon. 3: Időszzerű gazdasági tanácsadó. 3.45: Előadás. 4.15: Hírek. Majd: Dalosverseny. 5: Felolvasás szerzőtől. (Árvák. Vadástörténet.) 5.30: Postászenekar hangversenye. 7.15: Cigányzene. 8.15: Színműelőadás a Studióból dalokkal. Utána kb. 10.30: Hírek. Majd: Lantos jazz énekszámokkal.

HETFO

BUDAPEST. 6.45: Torna. Utána gramofon. 10: Felolvasás. 1.30: Az 1. honvédség zenekara. 3.30: Diákféltő. 4: Asszonyok tanácsadója. 5.30: Mándits szalonzenekar. 6.40: Versek. 7.15: Ének zongorakísérettel. 7.50: Terménytőzsdei árak. 8: Cigányzene. 9: Gramofon. 10.15: Hírek. 10 és 30: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar.

Siancu birái előtt

40 cuzista ügyvéd védi Tischler Mór gyilkosát

Bukarest, jun. 24.

Tischler Mór gyilkosa elleni vizsgálat befejeződött. Az ügyész szándékos emberölés miatt emelt vádat Siancu ellen, aki esküdtszék elé kerül és erősen bizakodik abban,

hogy az esküdtszék kedvező ítéletet hoz majd ügyében. A vasgárdista és cuzista ügyvédek közül több mint negyven jelentkezett védőnek.

Az emberbőrbe bujtatott bestia felett ítélet hangzott

15 évi fegyházát kapott egy anya, aki nyolcéves kislányát és férjét akarta eltenni láb alól

Berlin, jun. 24.

A berlini esküdtszék három napi tárgyalás után pénteken hirdette ki az ítéletet Boddinné az „emberbőrbe bujtatott bestia” nagy port fölvert bűnperében.

Boddinné pénzhátségből el akarta tenni láb alól férjét és 8 éves kislányát, hogy megkaparintsa az utánuk járó életbiztosítási összeget. Férjét baltával akarta agyonverni, kislányát pedig először bonbonokkal etette meg, amelyekben szétört tüdődarabokat rejtett el, majd amikor a kislány életben ma-

radt, egy vasuti hidról ledobta a sínek közé, éppen amikor egy vonat robogott el arra. Az elvetemült asszony szörnyettei annak idején óriási izgalmat keltettek Berlinben s a lakosság a legnagyobb részvétel kíséretében a kis 8 éves Rosemarie sorsát, aki csodálatos véletlen folytán mindezeket a szörnyetteket megusza és életbenmaradt.

Az esküdtszék tizenötévi fegyházbüntetésre ítélte az asszonyt és felfüggesztette polgári jogait.

Dehogyan is jövök én Európába

— mondta Roosevelt

Páris, jun. 24.

Az elterjedtebb párisi lapok arról írnak, hogy a londoni világgazdasági konferencia még két hétig folytatja üléseit és ezután őszig elhalasztják a tárgyalásokat. A szünet alatt az egyes bizottságok fognak csak működni.

Roosevelt kijelentette, hogy eszéágában sincs Európába jönni.

— Szó sincs róla, hogy Európába utazzak — nyilatkozott az elnök. — Még abban az esetben sem, ha Molley professzor utja eredménytelen lenne.

Református leánygyűlés Nagyváradon

Kétszázötven leány gyűlt össze az ünnepségre

Nagyvárad, jun. 24.

A királyhágómelléki református egyházkerület által rendezett leánykonferencia, amelyre a kerületből több mint 250 leány gyűlt össze, pénteken kezdődött meg Nagyváradon. A leányok már esütörtökön délután vonaton és szekereken érkeztek Váradra s a központi rendezőség, amelynek Kiss Bertalan utazótitkár áll az élén, a hetek óta tartó előkészítő munka után mindent elkövetet, hogy a leányok elhelyezése sikerüljön és jól érezzék magukat.

A Királyhágómelléke legkülönbözőbb helyeiről érkeztek leányok és barátkoztak itt össze, kedves hangulatban, testvéri szeretettel. Itt vannak: Börvely, Sziget, Gyanta, Nyüved, Érendred, Tenke, Székelyhid, Szatmár, Arad, Albis, Gencs, Kispereg, Krasznaszentmihály, Érábrány, Köröskisjező, Nagybánya, Bihardiószeg, Szalonta, Nagykároly, Szalárd, Biharpiúspöki, Szalacs Resica leányszövetségei színpompás, hullámozó leánytábor, a falvak magyar tulipánjai mellett a mezők virágai...

A templomi ünnepély után, amelyen Csernák Béla lelkész mondott költői származású beszédet, megkezdődött a háromnapra tervezett konferencia. Pénteken délután Zagoni Anna, Bódis Ágnes és Kiss Bertalan lelkész előadását hallgatták meg a leányok és mondták el észrevételeiket.

Délután négy órakor szavalóverseny volt. Messze, apró falvak magyar leánykái

igazi gyönyörűséget keltve, őszintén átérve szavalták, izes magyar beszéddel a be-tanult verseket. Boross Ilonka gyantai leányka feltűnően finom megérzéssel folytatóttal modorban előadott verse meglepte a zsűrit. Boross Ilonka nyerte az első díjat, második: Cigus Piroška (Szatmár), harmadik: Némethi Juliska (Tenke).

A verseny lezajlása után Arday Aladár gyantai lelkész tartott „Felekezeti és faji öntudat” címen mély gondolatokban gazdag konferencia előadást. Több figyelemre-méltó felszólalás után Ajtay Béláné, az aradi református nőszövetség elnöknője Árva Katónól tartott értékes előadást.

— Leégett Brailában egy gabonarakár 40 vagon búzával. Brailából jelentik: A Leibovici és Drucker gabonarakárban az őszaka tűz keletkezett és 40 vagon buza a tűz martaléka lett. A tűz még a hajnali órákban is teljes erővel tombolt és a szomszédos épületeket is veszélyeztette. A tűzoltóság a katonasággal karöltve küzd a borzalmas méretű tűzvész ellen. A kár eddig is sok millió lej.

1933.
VI. 24.

ERDELYI
MAGYARSÁG

5

Hétfő estig fogadjuk el a lapfejeket

A lejárt tombolajáték lapfejei nagy mennyiségben érkeztek be mindenfelől. Ma legutóljára Kolozsvár és Torda jelentkezt színtén jelentős számú olvasókkal. Mint-hogy pedig a rendelkezésre állott idő alatt mindenhol befutottak a tombolára való jelentkezések és lapunk kiadóhivatala meg-feszített munkával feldolgozta az anyagot, elküldte a tombolajegyeket, a jelentkezési határidőt most már lezárjuk és közöljük ol-vasóinkkal, hogy

hétfőn estig adhatók be a lapfejek.

Kedden már közölhetjük a tombola ered-ményét, a varrógép és a többi nyeremények szerencsés számait. Aki tehát még részt akar venni, azonnal jelentkezze.

A most folyó 30 nyereményes tombola-játékot érthetően még fokozottabb érdeklő-dés kíséri. Mai számunk a 9. folyószámot vi-seli, tehát még 11 napig kell gyűjteni a lap-fejeket. Akinek hiányoznék egy-egy dátuma pótolhatja más dátum lapfejjel, hogy el ne essék a tombolától.

Majd elűtötte Vilmos excsászár autóját az expresszvonat

Amszterdam, jun. 24.

Könnyen végzetessé válható baleset érte Vilmos volt német császárt. Autókirándu-lást tett és amikor kocsija Amszterdam és Haarlem között keresztülment a vasuti pá-lyaesten, éppen akkor bocsájtkozott le az

automatikus sorompó és nagy erővel érte az excsászár automobilját. A soffőr teljes sebességet adott a kocsinak, amely súlyosan megrongálva menekült, mielőtt az amszter-dami expresszvonat keresztülrobogott a si-neken. Vilmosnak nem történt baja.

Ismét veszélytelen a Mecsek-alja

Elfogták a mecseki szatirokat

akiket a rendőrség már át is adott a pécsi ügyészségnek

Pécs, jun. 24.

A rendőrség pénteken befejezte a me-cseki szatirok ügyében indított nyomozást. A rendőrség megállapítása szerint három év óta folyó bűncselekményekről van szó, a-melyeket két 5-5 tagú banda követett el. Perrendszerű bizonyítékokkal van alátá-masztva — mondja a pécsi ügyészség hiva-talos jelentése — hogy az elfogottak 18 rendbeli erőszakos nemi közöszlással páro-

sult rablás büntetést követték el. V. Z. vel szemben, aki a bűncselekményeket több iz-ben végignézte és le is fényképezte, az ügyészség nem lát fenforogni bűncselek-ményt, üzenetét csak egy beteges hajlamu ember ténykedéseinek tekinti. A rendőrség az utóbbi hetek munkájával teljesen meg-tisztította Pécs környékét a közbiztonságot veszélyeztető elemektől.

Anglia nem tréfál

Amíg konferenciáznak, addig emelte több iparcikk vám át

London, jun. 24.

Daily Herald értesítése szerint ideiglenes megállapodás jött létre Amerika, Ausztrália Kanada és Argentina között a gabonaterme-lés és elosztás kérdésében. A tervezet, mely gazdasági szempontból nagyon csekély ér-tékű, a konferencia elé kerül.

A világgazdasági konferencia delegátu-sai egyébként feszült érdeklődéssel tekinte-

nek Molley amerikai professzornak Roose-welt bizalmasának megérkezése elé. Molley jelenléte döntő befolyásu lehet a konferencia sorsára. Erre a kedvező befolyásra szükség is van, mert az angol kormány legutóbbi rendeletével, melynek alapján felemelte a fa, csipke, vas és kalap behozatali vámját, alaposan elkedvetlenítette a konferencia hangulatát.

Rábacsanak szenzációja

Meggyilkoltak és kiraboltak egy gazdag amerikai öregasszonyt

Osorna, jun. 24.

Rábacsanakon a 60 éves Horváth Terez aki meglehetősen vagyonnal tíz évvel ezelőtt jött haza Amerikából, gyilkosság áldozata lett. Horváth Teréz itthon házat épített, töb-bi pénzét pedig takarékbba tette és ebből élt házában teljesen egyedül. Pénteken reggel Erdős kőműves ment a házába dolgozni, de a kapuajtót zárva találta. Amikor a szom-széd házból benézett az udvarra, ott Hor-váth Terézt hatalmas vértócsában a hátán fekveh olan találta. A szívi csendőrség nagy

apparátussal fogott hozzá a körülményekkel ismerős gyilkos kézrekerítésére, aki tudhat-ta, hogy a vagyonos Horváth Teréz a falu szélén egyedül lakik.

Az előző napokban valaki a meggyilkolt padlásán járt. Ebből is arra következtetnek, hogy készültek a betörésre.

Időjárás

Változékony, mérsékelt meleg idő, egyes helyeken, főként északon eső és zivatarok.

SZINHÁZ.

DAYKA MARGIT a Városi Színházban

Dayka Margit művésznő vendégszerep-léseit általános közóhajra és az óriási érdeklődésre való tekintettel sikerült az igazgató-sáknak a művésznőt két napi prolongálásra megnyerni. A szombat esti előadásra min-den jegy elfogyott, sőt a vasárnapi előadás ra is már alig kaphatók jegyek. Dayka Mar-git neve nemcsak Budapesten, de ugylátszik itt is, szülővárosában fogalom lett. Dayka Margit összes vendég estélyeire már a je-gyek kaphatók.

Heti műsor:

Vasárnap délután 5 és fél órakor Toroc kói menyasszony, Dayka Margittal a cimsze repben.

Vasárnap este 9 órakor: Emmy zenés vigjáték Dayka Margittal a cimszerepben

Hétfőn este fél 9 órakor Harapós fér; Komjáthy operett Dayka Margittal mint operett primadonna.

Kedden este fél 9 órakor Két leány az uccán. Dayka Margit első debüje volt Buda-pestben.

Szerdán este pedig Dayka Margit bu-csujja Nagyváradtól.

Világcsoda! Petróleumfűző!

Bél, pumpa előmelegítés nélküli szagtalan, nem kormos.

Vezérképviselő: Friedmann Armin ORADEA, Strada Avram Iancu No. 22.

APROHIRET ESEK

Nem üres reklám, hanem valóság, hogy 6 drb. művészi 70 leírt

csakis Róna fényképész készít, Teleky-ucca 4

LACIKONYHA haszonbérbe kiadó. Er-tekezni Oradea Nagypiac-tér 10. Szabó.

ELADÓ kisebbszéri magánház olcsón. Oradea, Reisman-telep. Marinescu-ucca 1-a. Kórház-ucca folytatása.

KIFUTÓ fiu felvétetik. Witrael Gábor, Kossuth ucca 6.

PETROLGÁZFŰZŐ különlegességek!

- "Haller Superior" — 250 — lei
- "Demon" új kiadás 250 — lei
- "Sitar-Royal" — 400 — lei
- "Kronprinz Matador" 800 — lei

Kérjen ízőkről és épületvasalásról ár-jegyzéket! **Stern József** vaskeres-kező Oradea, Telefon 8-92.

JOBB fiut festő tanulónak fizetéssel tel veszek. 1-től 3-ig Str. Industria (Csillagvá-ros) 14, Léway. 736

BEJÁRÓ takarítónő jó bizonyítvánnyal délelőttre felvétetik. Schönberger, Kossuth ucca 7.

Kolozsvári gazdasszonyok figyelmébe!

Privát kenyérsütés naponta kétszer. Pénteken solentsütés. Állandóan friss kenyér legolcsóbban Boldog-ucca 22 alatt kapható.

HAZMESTERNEK felveszek tisztessé-ges fiatal házaspárt, lakást, fizetést adok. Háztulajdonos, Szabadság ucca 8. 741

MUNKANELKÜLIEK szép keresettel felvétetnek a Nagyváradi Friss Ujság és az Erdélyi Magyarság árusításához, ugy hely-ben, mint vidéken. Jelentkezni a kiadóhiva-talban.

PASZTOR-NYOMDA, ORADEA